

A régi és az új gettó

Írta: KACZÉR ILLÉS

HIVÁS
 REK! Minden időben a hitélet fenntartását se-
 álta. Talán a mostani
 temas zsidóságnak leg-
 a Tanra, amely fenn-
 ad. Fiataljaink, akik
 en akarnak nevelkedni,
 keresik fel az egyes
 int kétségtelen, hogy
 a figyelemreméltó ese-
 hol a Jesiván mintegy
 dik a hagyományos o-
 ben. Zsidó Testvere
 még nem aludt k-
 zikrája, azokhoz sz-
 apcsolódjanak be
 amelytől függ jes-
 Fordulunk tehát
 nk, hogy teka
 t kezéhez fel-
 nikat, amely
 hogy a ke-
 rek tanulási
 es. Különösen
 akik emléinket
 zatok jesivánk
 ügyeteknek a
 és ne zárkózzatok
 esetleges anyagi m-
 mert ellenkező eset-
 omoíhat össze a cél-
 megindult intézmény.
 gre serkentések min-
 adományokat kérünk
 „Jeschiva” Társad-
 usztus hó.
 A Jesiva vezetősége

Dante, aki az Isteni Szinjátékban a vér, szenny és a genny, a szenvedély, a fájdalom és a szenvedés, a bűn és a bünhődés roppant anyagával megépíti a középkor időálló hőskarcolóját, még nem ismeri korának századokra intézményesített találmányát, a pogromot és a gettót. Pedig egyébként már tudott idejének erről a pokláról is. Hetven évvel a születése előtt indul el Németországban, az első keresztshadjárat első esztendejében, a legembertelenebb zsidómészárlás: a pogromok, tartományok, egész országrészek szétválasztását irtják ki és teszik földönfutóvá. A keresztények utólag igazolást konstruálnak, megszületik a vérvád, az ostyagyalázás, a megérzés; a zsidók lelken a legsötétebbnek száradnak; ahogy az Údvözítőt keresztretjuttatták, ki akarják irtani az egész keresztény világot. A maroknyi szétszórt zsidóság! A keresztény-háború egy nagy agitáció, Clairvauxi Bernát, a későbbi szent, megfenve látja, hogy szabadította az ő Szent-Éliszabaddal együtt toborzó lelkesedése a keresztényeket: megkísérel lezserelni a pogromot. A kordivat átszalad Franciaországban, Németalföldre, Itáliába; még az iszlám al-ahádok Spanyolországban és Északafrikában is alkalmazták saját sémita testvéreik ellen. A zsidó, aki addig békés szigetként a nemzetek tengerében, megriadtan szalad szágról-országra. Időnként a pogromnép szahivja, ígér neki békét, kenyeret, jogot, igéri képességei szabad kifejezését; de nem állik el évtized, kezdődik a halálos játék. Ha jön a fekete halál, rablónép foszogat, ha tüzvész pusztít, földrengés vagy adás, ha a vetést elverte a jég vagy elhereszította az aszály, ki az oka mindennek? A ucca vezérei között mindig akad iskolázottabb demagóg, aki írásművekre és harománnyokra hivatkozva, be tudja bizonyítani, hogy a zsidók okozták a pestist, ők hozták a kolérát, tüzet, vizet, jégverést, szárazgot, csecsemőhalált. A flagelláns barátok a véresre sebzett processzióikkal berohanak az országot és szöges ostorral reszketos-likben és szöges mondatokkal vérhabos-
 tjukban hirdetik a középkor más üdvözítő közepelt az igazságot, hogy a zsidó a bűn fajzajta, a szép embertermés konkolya addig a föld siralomvölgyé maradt és az ég tetejéig inferno, amíg ezt a dudvát ki nem jék. A középkornak ezeket az örgőngő SA-
 gyereit egyéb veszedelmek mián nem egy-
 szetszórták, betiltották, megszüntették,
 a pogromgondolat új-meg-új formában
 meg-új talajon kikelt megint. Ahol intéz-
 nyesítették, ott inkvizícióknak hívták, és
 bodafének; ahol a népre bízták az elinté-
 sét, ott minden évtized megszülette az okot
 az alkalmat s az idő gondoskodott marta-
 tokról és fanatikus zászlóvivőkről. A tizen-
 dik század közepén a „nagy” franciskánu-
 s, Kapisztrán János hordozza végig Európá-
 ban a zsidók ellen vérben és lángban fü-
 zött dialektikáját. A barát a huszadik
 egyéb eretnekeken kezdte s a törökkel vé-
 zte, de a kor ama marxistái, demokratái
 pusztító bolsevistái között az összekötő
 nem volt és nem is lehetett más, mint a
 zsidó.

Németországban és másutt. Mi volt az oka az üldözésnek és mi a visszatelepítő meg-
 bocsátásnak? Az üldözést a Szentföldért fa-
 natizált s a hitetlenek ellen „elláztatott kor-
 szellem okozta, a megbámást az egyház tilalma
 a kamatüzlet ellen. Ker-
 nem adhatott kölcsön kamatra pénzét, amint
 hogy a mózesi törvények szerint zsidó se
 zsidónak. A céhek és városok keletkezése, a
 kezdődő polgáriasság korában az állami-
 tés szempontjából se lehetett nélkülözni a
 pénzgazdálkodásnak ezt a még ma is érvény-
 ben levő formáját. (A hitleri program a zsi-
 dókérdés likvidálásával egyidőben a kamat-
 rabság megtörését is tervbevette és hirdette
 — de ez a program se jutott tovább, mint
 akárhány középkori purifikátor indulása —,
 a zsidókat irtja, de a kamatrábságot új vi-
 rágzás felé lendíti). Kitalálták a zsidót és
 izmaelitát, mint kiutat: a zsidó és az izmaeli-
 ta szedhet kamatot a kereszténytől. S a ke-
 resztény is a zsidótól és izmaelitától. Ez utó-
 bi módja a kamatszédésnek nem volt kodifi-
 kálva, de gyakorlatilag igen szépen alkalmaz-
 ták. Ha a zsidó megszegte magát, lecsaptak
 rá és elvették mindenét. Néha az életét is
 ráadásul. Ludwig Börne írta erről mintegy
 száz évvel ezelőtt: „Sie wurden gefoltert und
 gemartert (die Juden im Mittelalter), nicht
 etwa, weil sie es verdieneten, sondern weil sie
 verdienten.“ Magyarra ezt a keserű szójáté-
 kot körülbelül így fordítanám le: Kiműzték
 és gyilkolták a középkor zsidóját. Okot erre
 nem kerestek, elég volt oknak, hogy a zsidó
 kerestett.

A gettó a zsidó számára menekülés volt, a hatalom számára zsidómentés. A hatalom-
 nak szüksége volt a zsidó üzletemberre és
 bankárira: nyugodtabb időben ez szedte ösz-
 sze neki a pénzt és javakat, amiket nyugtala-
 nabb időkben a maga céljaira elköltöztá-
 tott. A zsidó gyűjtötte az aranyat és ér-
 tékeket; ez volt a talaja, törvénye, szöszö-
 lója, orvossága és utolsó menedéke. Ha min-
 den kötélt szaladt, a vagyona vagy vagyona
 egy része megmentette az életét, amelyre
 egyébként a mindenokri uralomnak is szük-
 sége volt. A császárok Németország közép-
 korában házitulajdonnak mondták ki a zsi-
 dót és tucatszámú patenssel védték a fejedelmek
 és ögróffok önkénye ellen. Önkény alatt értsd
 a megszorult városok pénzéhségét. A csá-
 szár, hacsak tehette, védte a zsidót és fő-
 ként a zsidó pénzt, amelyre neki volt eset-
 ről-esetre szüksége. A hercegek és ögróffok
 a zsidók védetségére ellen megmozgatták a né-
 pet s a jó nép mindig kapható volt egy kis
 gyújtogatásra, vérengzésre és fosztogatásra
 a gyűlült zsidóuccában. A császár és az ögró-
 fók közti harc, melynek mindig a zsidók vol-
 tak szenvedői amolyan Prügelknabéi, a hatás
 és ellenhatás törvényszerűsége szerint a ge-
 ttóba szorított zsidóság sorsának az állandó
 rosszabbodásához vezetett. A gettó egyre szű-
 kebb, egyre piszkosabb és egészségtelenebb,
 a zsidótörvények egyre megalázóbbak lettek.
 A gettónépre kényszerítik a zsidósüveget, a
 sárga foltot, a borotvált férfirc divatja ide-
 jén a szakállt s az asszonyokra a szürke fá-
 tyolt. Ezek még csak külső megbélyegzések.
 A zsidóesküet lelkileg mélyen lealacsonyító
 formulák között parancsolják a gettóra. Ami
 ellen a gettó ugy védekezik, hogy az üzleti
 eskü mélyen mögéje helyezi az egyházinak
 és ez egy új mentalitás, az ugynevezett ge-
 ttóelkültség kialakulásához vezet. Az ezer bántó,
 megalázó, íjesztő és jogfosztó intézkedés-
 ben a zsidóság nem a hatalom művelését lát-
 ja, azt, hogy a hatalom lépésről-lépésre defar-
 a a titkos hatalomnak és az ő csöcselék-
 jüknek és a zsidóságot mégis igyekszik meg-
 tartani a maga kisded üzleteihez — nem, a
 zsidóság ebben az isteni hatalom tényeit lát-
 ja. Az Isten a gettóban igyekszik konzervál-
 ni az ő kiválasztott népét. A zsidóságot ez a
 hit konzerválta, az az évszázados színvak-
 ság, amely a gettó nyomasztó színt nem
 akarta észrevenni. És ha már nagyon sötét
 volt a gettó körül az éjszaka, bezárták a ka-
 pukát és a pincékben az ősapa Jakob isten-
 nek színe előtt mentesítették szívüket a ret-
 tegéstől vagy gyertyavilágnál, szűk kamrác-
 sákban, a talmod és a kabbala mellett átgon-
 dolták és átdobálták magukat egy földnél-
 küli nép idegen világának minden más nép
 számára ismeretlen dimenzióiba.

A gettó a középkor intézménye. Hogy Né-
 metország ma újra bevezeti a gettót, előrelá-
 tható volt. Aki a középkort intézményesíti,
 nem lehet el gettó nélkül sem. Egy középkori-
 vá kényszerített nem maga is gettóban él.
 S a hatalmasra dimenziózott ketrec népét a
 zsidóketrec felé kell terelni, hogy figyelmét
 a saját börtönéről és a saját keserűségéről el-
 vonják. Hogy mennyiben és meddig sikerül
 ez, miután a középkor óta a nép már más,
 talán szebb korokba is belekóstolt, más kér-
 dés. Erre a közeljövő fogja megadni a fele-
 letet.

... egyszer becsaptak az „éppen olyan jó” jelszóval. Egyszer — több-
 soha! Most már megtanulta, hogy a NIVEA-krém és NIVEA-olaj az egyetlen
 eucerintartalmú készítmény az egész világon.

Mi is az Eucerit? ... kérdi.
 Az Eucerit egy olyan készítmény, mely a természetes bőrszárakkal rokon és
 majdnem tökéletesen azonos fizikai és fiziológiai tulajdonságokkal bír.
 A NIVEA-készítményeket éppen az Eucerit tartalmánál fogva magába szívja.
 Ez behatol a legalsó bőrértégekig, megerősíti, fokozza a sejtkepződést s így
 elősegíti a bőr újjákepződését, megfiatalodását.

Szabadonbocsátják Zeletzkyt?

BUCURESTI, augusztus 8. A Credinta című lap mai számában visszatér azokról a hírekről, amelyek május 10-ike előtt láttak napvilágot és arról szólottak, hogy Zeletzkyt kegyelemben fogják részbeníteni. Ez nem történt meg. Ma azonban — írja a lap — újra aktuálissá vált a Skoda-ügy fővádlottjának szabadonbocsátása és ennek érdekében büntetésének leszállítását fogják alkalmazni azon a címen, hogy jó magaviseletű rab volt.

Angheliescu volt bankormányzó tagadja, hogy a vaidisták vissza akarnak térni a nemzeti parasztpártba

Vaida befentesse bizakodóan nyilatkozik a Frontul Romanesről

Bucuresti, augusztus 8. Néhány nappal ezelőtt nagy feltűnést keltett az a hír, hogy Constantin Angheliescu volt bankormányzó a közvetítés küldetését vállalta Maniu és Vaida között és szerepe van a vaidisták visszatérésének előkészítésében. Az Universul nyilatkozatot kért ezzel kapcsolatban a volt bankormányzótól, aki kijelentette, hogy ezek a hírek ellenfelei manőverének tudhatók be.
 — Sajnálom — mondotta Angheliescu — hogy komoly lapok is leközltek ilyen tendenciózus információkat. Kijelentem, hogy tudtommal azok közül, akik szolidarisak Vaida Sándorral, senki sem tett lépéseket a Mihalache és Madgearu pártjába való visszatérés érdekében. Nem is tudom elképzelni, hogyan tehettek volna ilyen lépést, amikor azért zárták ki őket a pártból, mert a Frontul Românesc szolgálatába szegődtek. Előbb meg kellene változtatni hitüket és felfogásukat, amelyek a régi párt-barátokkal való szakításra bírták őket. Ha akad ilyen ember, aki erre kapható, úgy csak örvendenék, ha megválna tőlünk.
 Az újságíró megkérdezte Angheliescut, mivel foglalkozik Vaida a nyári hónapok alatt.
 — Vaida — mondotta Angheliescu — most somesi birtokán üdül, ahol naponta látogatják politikai hívei és rendszeresen kapja a jelentéseket szervezeteitől az or-

szág legkülönbözőbb részéből. Egészséges és meg van elégedve azzal az erős visszhanggal, amelyet mozgalma váltott ki a néptömegek közül. Akik az utóbbi időben látják, energikusabbnak találják, mint valaha. Erről egyébként ellenfelei is rövidesen meg fognak győződni.
 — A danzigi-lengyel vámkonfliktus újabb fejleményei. Varsóból jelentik: A danzigi-lengyel vámkonfliktus ügyében a Gazeta Polska adatok alapján megállapítja, hogy nem felel meg a valóságnak a danzigi szenátus azon közlése, hogy csak élelmiszereket vesznek igénybe Németországtól, vámmentesen. Ma három szeneshajó kőszentet rakódott ki vámmentesen s nagymennyiségű textilárú is érkezett ugyancsak Németországból, amelyekre szintén nem vetették ki a vámat.
 Az elektrotechnika új gyakorlati kézikönyve! NEMEK BELA:
Elektrotechnika!
 268 szöveg közötti ábrával, 21 táblázattal, 130 gyakorlati példával és 171 kísérlettel, 450 oldal. Ara 198 lej LEPAGE-nál Cluj, Vidékre azonnal küldjük utánvétellel.

az épülő tégől

világlistát nyújtott
 A Mizrahi világ-
 nyek vezetője Rav
 világlistája (50
 David ben Gurio
 világlistája (50 jelölttel)
 Grossmann, az álta-
 sávetségének (kial-
 el), melynek vezető-
 a progresszív általár-
 (20 jelölttel), mely-
 Chaim.
 ny hivatalos le-
 mely felhatalma-
 egállapítsa azon-
 év leforgása alatt
 tnak. A kvótát
 eszi közzé a korma-
 5 december elsején
 rekutívje 10 ezer fo-
 építésére az új kol-
 bevándorolt földműv-
 ebben az évben edd-
 t munkásházak épít-
 pepeken.
 uliusában 150 tizenöt-
 hoztak Németország-
 ytt a február óta
 fiatalok száma 650
 at különböző kvucák-
 helyezték el. Ezeket
 es elméleti mozgó-
 sülnek a németors-
 60 felében héber
 ajzt és mezőgazda-
 nap második feléb-
 sági munkálatoth-
 ma” nevű olasz haj-
 kból 900 amerikai é-
 zetik 180 bevándorl-
 60 évfordulóján ava-
 ben a nagy költő sí-
 apoás emlékmű-
 ták és rajta csak
 és halálának dátum-
 eruzsálem német f-
 mozdították állását
 hogy felesége „ré-
 k. A Wolf-házasp-
 országban folytat-
 k az iskolákból.
 a jeruzsálemi főke-
 szonyt tartott fe-
 kel.
 l Ceernichovszkyt,
 ztotta meg elnöké-
 van Palestínába

SPORT

Az oradeai Makabi megalkototta tornaszakosztályát

Cluj, augusztus 8. (Az Uj Kelet tud.) A Romániai Makabi szervezet brailai kongresszusán ismeretesen határozatot fogadtak el, melynek értelmében a Makabi szervezetnek csak olyan zsidó sportegyesület lehet tagja, amely tornaszakosztállyal rendelkezik. A Makabi program szerint ugyanis a zsidó sportegyesületek aktivitását főszólam a tornára kell fektessék, különös tekintettel a torna egészségét adó, izmokat erősítő jellegére, valamint arra, hogy a tömegtorna annak művelőit fegyverre neveli.

Ezen határozat után az erdélyi zsidó sportegyesületek olyan irányú tevékenységbe kezdtek, hogy egyesületeik keretét Makabi alapon újjászervezzék, elsősorban tehát tornaszakosztályt alakítsanak. Aradon, Timisoarán a Hakoah, illetve Kadima rendelkeztek tornaszakosztállyal. Hiányzott ez azonban Brassovban az Ivriában, Clujon a Haggiborban, Sigheten a Sámsonban, Satumaren a Barkochban és Oradeán a Makkabiban.

Az erdélyi Makabi szervezet, amely Erdély zsidó sportjának irányítását, valamint az egyesületeknek Makabi alapon való újjászervezését végzi, már elkészült tervei, amelynek révén azon egyesületek, amelyek tornaszakosztállyal nem rendelkeznek, a legközelebbi időn belül alakítsák meg azokat, hogy legkésőbb szeptember elsejével egész Erdélyben kezdetét vegye az ifjúság Makabi szemlében való fizikai és szellemi nevelése.

A munkát minden városban speciális Makabi instruktorok fogják beindítani. Clujon most ért véget az instruktorok fizikai kiképzése, ezt a szellemi kiképzés követi. Amint ez befejeződik, az erdélyi Makabi szervezet elnökségének egyik tagja sorra fogja a zsidó sportegyesületeket felkeresni, ott ismerteti fogja a Makabi programját, majd egy megbeszélés időpontjára instruktorot küld, aki a munkát beindítani fogja.

A zsidó sportegyesületeknek tornaszakosztályt alakítani iránti kötelezettségének egyébként az oradeai Makabi már eleget tett. A napokban alakította meg tornaszakosztályát, amely Szántó Sándor, a régi NAC tornaszakosztályának vezetője irányítása mellett már meg is kezdte működését. A tornaszakosztályt rajta kívül Stein Mór, Kirsch Tibor és Gutmánn Tibor vezetik. A szakosztály egyelőre a szablonos tornagyakorlatokat végzi addig is, míg speciális Makabi instruktor közbenjöttével megfelelő gárdát ezen szakosztály vezetésére ki nem képeznek. Erre a közeli napokban már sor fog kerülni.

A cluji vízipólóbajnokságban tegnap egy mérkőzést játszottak: Az Univerzitatea együttese 12:0 (5:0) arányban győzött a KMSC ellen. A gólokat Aranyosi (5), Zigler (3), Galea (2) és Pasca (2) dobták. Biró Koncz Rudolf.

Huszas játékoskeretet állítottak össze a Svédország és Németország elleni válogatott mérkőzésekre. Bucurestiből jelentik: Románia Svédország és Németország elleni válogatott labdarúgó mérkőzéseinek előkészületképpen a válogatóbizottság huszas keretet jelölt ki: Kapusok: David, Konrad, Sepsi. Hátvédek: Sfera, Albu, Chiroiu. Fedezetek: Vintila, Kotormány, Juhász, Eisenbeiser, Bodola, Deheleanu, Munteanu, Cudan, Csatarok: Einda, Georgescu, Sepi, Baráti, Niculescu, Velcov III, Schwartz, Dobay, Gruin. A válogatóbizottság, amelyben dr. Biriescu cluji főügyész is működik, elhatározta, hogy egyes játékosokat rendes posztjuktól eltérő helyen is ki fog próbálni. Így a közeli bucuresti nemzetközi mérkőzéseken védeni fog egy félidőt Konrad, Baráti centert, Bodola balhátlót fog játszani. Baráti azonban csak szeptember 1. után, tehát csak Svédország ellen játszhat.

Elhunyt Clujról a cernauti Makabi instruktor. Tíz napig Clujon tartózkodott Kamillo Hornik, a cernauti Makabi egyik legképzettebb instruktor, aki itt instruktorok képző tanfolyamot vezetett. A tanfolyamon, amelyen mintegy tizenöt jövőbeli instruktor (közülük három nő) vett részt, csak részben ért véget. Hornik chavér ugyanis a speciális Makabi-tornagyakorlatokat tanította be héber vezényszóra, ezután az ideológiai kiképzés veszi kezdetét, amelyet a Makabi szervezet vezetőségének egyik tagja vezet. Hornik chavér egyébként eredetileg csak pár napra jött, mégis, minthogy Clujon olyan anyagot talált, akikkel szívesen foglalkozott, meghosszabbította itt tartózkodását. Csütörtökön azonban távirat hazaszóltatta, minthogy Cernautiba készülnek a 25 éves jubileumra, amelynek előkészületeinél Hornik nagy munkát vár. Hornik chavér csütörtökön délelőtt Anchauch cernauti nagyparas, a Makabi szervezet egyik lelkes pártfogójának autóján elhagyta Clujt azzal azonban, hogy két-három héten belül ismét eljön pár napra, hogy az általa beindított Makabi-munka eredményét ellenőrizze.

— Elsőrendű Cukrászok házakhoz ajánlók-rik esküvőkre, eljegyzésekre és más ünnepi alkalmakra. Ugyanott rendeléseket is vesznek. Str. Dubalarilor 8. Adlerné.

KÜZGAZDASÁG

Ujabb importengedélyek

Legutóbbi közlésünk óta a következő jelentősebb importengedélyeket osztották ki: Behozatali engedélyt kaptak Ausztriából gyapot nyersanyag: Stern Lipót szövődé Arad 750.000 lej; Textil-Industria Oradea 596.250 lej; Rotter szövődé, Timisoara 140.000 lej; Mez, Bucuresti 1.418.900 lej; „Progres” Timisoara 58.200 lej; Schönberger Jakab, Satumare 86.400 lej; „Orsova”, Bucuresti 1.235.000 lej; „Teba”, Arad 2.252.280 lej értékben.

Kompenzációs alapon Csehszlovákiából behozatali engedélyt kapott Chaim Freund cég, Satumare 879.650 lej értékben.

Ausztriából gépek behozatalára engedélyt nyertek: Astra Romana 3.200.000 lej; Leonida & Co. 3.000.000 lej értékben.

Vas és fémipari cikkek behozatalára engedélyt kaptak: Otelul Böhrler 2.800.000 lej értékben Ausztriából; Unió vagongyár 4.000.000 lej értékben Ausztriából; Argintaria Berndorf Ausztriából 1.500.000 lej értékben; Resita 1.000.000 lej értékben Angliából; Steaua Română 7.500.000 lej értékben Franciaországból; Wilhelm Scherg, Brasov 75.000 lej értékben, Lengyelországból; Astra Română 2.500.000 lej értékben, Lengyelországból; Astra vagongyár 1.400.000 lej értékben Magyarországból; Stössel Lajos, Cluj 240.000

lej értékben, Hollandiából; Industria Sármei Cluj 400.000 lej értékben, Lengyelországból; Farda 195.000 lej; Titan-Nadrag-Calan 960000 lej értékben, Lengyelországból; Atsra Romana 5.700.000 lej értékben, Angliából; Kern & Co. Continental, Magyarországból 4.800.000 lej; Titan-Nadrag-Calan Magyarországból 15.000.000 lej; Astra-Română Magyarországból 3.000.000 lej; Andrényi Károly és Fiai Magyarországból 270.000 lej; Unió vagongyár Magyarországból 360.000 lej; Farda, Belgiából 1.800.000 lej; Kern & Co. Continental, Magyarországból 1.320.000 lej; Andrényi Károly és Fiai Magyarországból 800.000 lej értékben.

Buhusi textilipari engedélyt nyert 4.050.000 lej értékű gyapju Franciaországból; Dacia S. A. Cluj bőrpipari nyersanyag Hollandiából való behozatalára 156.840 lej értékben; Gromen és Herbert, Sibiu 511.700 lej értékben gyapjut importálhat Angliából; Zavislag és Vámos, Oradea, Magyarországból 340.000 lej értékben; Buhusi további engedélyt kapott 3.000.000 lej értékű gyapju Angliából való behozatalára, míg a Gavana, Bucuresti 2.164.500 lej értékben Csehszlovákiából, az Industria Lánei, Bucuresti 1 millió lej értékben Hollandiából importálhat üzeme számára nyersanyagot.

ARLEJTESEK. Augusztus 27-ikén a Bistriai helyőrség parancsnokságánál árlejtést tartanak 142 ezer kgr. másodosztályú umarhahus, 350 kgr. sertéshus, 250 kgr. bárányhús, 11 ezer 300 kgr. sózott szalonna, 2500 kgr. füstölt szalonna, ezer kgr. zsír és 200 kgr. kolbász beszerzése céljából. — Augusztus 23-án a timisoarai városházán árlejtést tartanak 2 ezer darab nitkkötés beszerzése céljából. — Augusztus 22-én a brasovi városházán árlejtést tartanak egy 32 méter hosszú önműködő tüzelőgépra beszerzése céljából. — Augusztus 22-én a huedini városházán árlejtést tartanak egy földalatti bevizelut építési munkálatainak vállalatba adása céljából. — Augusztus 13-án az oradeai városházán árlejtést tartanak a Ruilkovszki temető halottas kamrájának felállítandó hűtőkészülék beszerzése céljából. — Augusztus 17-én a brasovmezei Zernesti község hivatalos helyiségében 6 évi időtartamra bérbeadják a község tulajdonát képező szállodát. — Augusztus 14-én a bihormegyei Toboliu község hivatalos helyiségében árlejtést tartanak a községi iskola építési munkálatainak vállalatba adása céljából. Előirányzat 146 ezer 751 lej. — Augusztus 16-án a satmari városházán árlejtést tartanak a városi villamosművek részére szállítandó 1000 méter földalatti kábel, 3000 darab villanykörte és 520 darab villanyóra beszerzése tárgyában. — Augusztus 9-én a timisoarai városházán árlejtést tartanak 400 darab vizóra beszerzése érdekében. — Augusztus 9-én a cluji klinikák igazgatóságánál árlejtést tartanak vatta és egyéb kőzetek beszerzése céljából. — Augusztus 10-én az aradmezei Sepreus község hivatalos helyiségében árlejtést tartanak 150 köbméter tüzifa beszerzése céljából. — Augusztus 16-án a resitai primárián árlejtést tartanak a városi vízművek részére szállítandó betoncsatorna csövek beszerzése céljából. — Augusztus 20-án a cluji gazdasági akadémia hivatalos helyiségében árlejtést tartanak a központi fűtés szükségleteit fedező pakuramennyiség beszerzése tárgyában. — Augusztus 20-án a targonmuresi állami kórház gazdasági hivatalánál árlejtést tartanak a szülészeti osztály részére építendő pavillon munkálatainak vállalatba adása tárgyában. — Előirányzt 1 millió 850 ezer lej. — Augusztus 25-én az iáugzagygsbgeánaTq — Augusztus 25-én az igazságügyminisztériumban Bucurestiben árlejtést tartanak az auidi feyintézet részére szállítandó öt vagon kőszén beszerzése céljából. — Augusztus 20-án az aradmezei pankota község hivatalos helyiségében árlejtést tartanak hat évi időtartamra bérbeadást a vadászati jogot. — Augusztus 14-én a Sighsoarai kerületi erdőigazgatóságánál árlejtést tartanak a Ciucánmartin község tulajdonát képező 1346 köbméter fenyőfa értékesítése céljából. — Augusztus 11-én a Sft. gheorgheni erdőinspektorátusnál árlejtést tartanak értékesítik az Arcus község tulajdonát képező 4134 darab tölgyfát. — Augusztus 17-én a zlatnai állami aranybánya igazgatóságánál árlejtést tartanak egy motorpumpa beszerzése céljából. — Augusztus 27-én a salontamarei városházán árlejtést tartanak bérbeadást 6 évi időtartamra a város tulajdonát képező 550 hold területű Custiaru tanyát. — Augusztus 17-én

a brasovi prefekturán árlejtés útján vállalatba adják a Holbav községi állami iskola építési munkálatait. — Augusztus 22-én a satmari városházán árlejtést tartanak a városi villamosművek részére szállítandó 20 ezer tonna teherbíróképességű mérleg beszerzése céljából. — Augusztus 16-án a timisoarai prefekturán árlejtést tartanak 396 vagon tüzifa beszerzése céljából. — Augusztus 17-én a salajmezei Valea lui Mihai község előjáróságánál árlejtés útján adják vállalatba 2252,75 négyzetméter utcautúkat aszfaltozási munkálatait. Előirányzat 999 ezer lej.

Megbírságolják a fűszerkereskedőket a repülőbéllyeg miatt. A repülőbéllyegek lerovásának ellenőrzését Clujon megkezdtek. A bizottság egyik tiszti tagja tegnap bírságjegyzőkönyvetekelt velt két cluji fűszerkereskedőnél arra hivatkozással, hogy az eladott pezsőg után nem rótták le a palackonkénti 20 lejes bélyegeket. A kiróvást a kereskedők megfellebbezik, mivel a törvény szerint ez a bélyegilleték csak a fogyasztóhelyiségekre vonatkozik.

Igazolni kell a saját valutatélek eredetét. A Bancanat közölte fiókjával, hogy a külföldre utazó magánosok saját tulajdonukat képező valutáknak külföldi felhasználását csak azon esetben engedélyezi, ha a valutatélek eredetét igazolni tudják.

A CFR megkezdte az autobuszforgalom megszervezését. Bucuresti jelentések szerint az államvasut fokozatosan megkezdte az autobuszforgalom koncessziójának saját resziben való megszervezését. A CFR saját autobuszparkja jelenleg ugyan csak 40 kocsiból áll, a vezérigazgatóság azonban megbízást adott Alfred Fulga vasuti tanácsosnak további gépvásárlásokra vonatkozólag. A vasut augusztus 15-én kezdte meg a Bucuresti—Ploesti utvonalon a rendes autobuszközlekedés beindítását 18 kocsival. Közlekedésről újabb autobuszjáratokat indít meg az államvasut.

Pályázati hirdetmény

A tusnadi aut. orth. zsidó hitközség keres **שרי מומה לרבים** metszőt, aki jó előimádkozó is legyen. Fizetés megegyezés szerint. A költség csak a meghívottnak lesz megtérítve. Az állás azonnal betöltendő.

Tasnád, 1935. augusztus 6-án.
Leitner Bernát, elnök

Petőfi összes költeményei

könyvnap kiadásban 53 lejtű izéles kötetben, 430 oldalon. Egészvázsonkötésben, jobb papíron 106 lej LEPAGE-nál Cluj. Vidékre postán utánvétellel. — Kérjen teljes jegyzékét.

TURISZTIKA

Az EKE turistaszakosztályának vezetősége értesíti azon kirándulókat, akik a turdai hasadékot keresik fel, hogy a turda—szánd turdai hasadék közötti utat kijavították s menházig építették ki. Ezen uton most autobusszal és autócamiónnal is lehet közlekedni. Akik tehát a menedékházig akarnak jutni a régebbi tervtől eltérőleg nem a Peterdől, hanem Szinden át jutnak el hamarabb. A peterdi utról nyíl mutatja az eltérőt Szind község felé.

MANIU MŰBŐR

Péntek, augusztus 9.
Bucuresti. 12.05: Hangverseny. 17: Magyar zenekar. 19.20: Zongoraverseny. 20.15: Hangverseny. 21.05: Rádiózenekar. 22.15: Hír- és németül és franciául.
Budapest. 6.45: Torna, utána hanglemez. 10: Hírek. 12.05: Hanglemez. 13.30: Szalonfő. 17.30: Szalonzene. 19.15: Cigányzene. 20.45: Az Operaház tagjaiból alakult zongor. 22.20: Zongoraszó. 23.15: Jazz. 0.05: Hírek.

Bécs. 17.25: Hangverseny. 20: Szórakoztató hangverseny. 23.45: Szórakoztató hangverseny.

Brünn. 21.50: Vidám dalok.
Brüsszel. 21: Hangverseny.
Hilversum. 17.55: Rádiózenekar.

Huzen. 19.55: Rádiózenekar.
Ljubljana. 18: Harmónikaaverseny.
Luxembourg. 20.10: Rádiózenekar.
Milánó. 22.20: Kamarazene.

Oslo. 9.45: Hangverseny.
Palermó. 20.15: Zenekari hangverseny.
Poste Parisien. 19.40: 19.40: Grieg: Paganini részletek lemezek. 22.30: Könnny zene lemezek.

Prága. 16.30: Jazz.
Radio Paris. 20.30: Szimfonikus zenekar.
Róma. 20.45: Hangverseny.
Stockholm. 20.45: Kamarazene. 22.15: Szórakoztató zene.

Strassbourg. 23: Hangverseny Párizsból.
Toulouse. 20.20: Filharmonikus hangverseny.

Varsó. 21: Szimfonikus hangverseny.
Zágráb. 20: Csellóverseny.

AFERI

Büszkeségi díjazás egy 3 lej, vésővel betűvel a lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Híreknek 30 szavúak kedvezményes. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Híreket csak egy továbbítani, ha portafiók mellékeve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közzétesz a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „rea” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 118.

Parcellák a Házsongárdban. Hét darab legnagyobb, legszebb parcella a Házsongárd legkezebb helyén, szép, emelkedett, kilátásos helyen, kitűnő termőfakkal beültetve szállított áron eladó. Értekezhetni: Cs. Str. N. Iorga 5 alatt a tulajdonosnál.

Elsőrendű, konfekcióban jartas segédet keres Gárdos divatruház Petroseni.

Veszek volt osztrák és magyar háború előtti értékpapirokat, vasuti könyveket, járadékokat, elsőbbségeket, török sorsjegyeket, Ugyanőköt díjaztatnak. Ajánlatok „Mercator” jellegre Rudolf Mosse S. A. Timisoara címzendők.

Üzemképes Chevrolet teherautó eladó B. már és Szántó cégénél.

Kersek azonnaira önálló zsidó szakácsnő ugyanoda nevelőnő héber, román, német, francia és lehetőleg zenetudással. „Leismeretes” jellegre.

Ajurozó gép, majdnem új, olcsón eladó Terkeltaub M. Oradea, P. Mihai Viteazul

Cluj orvos új típusú, jó állapotban diathermiát és kvarzlámpát keres megvásárolni. Cím a kiadóban.

Mi

Maniu lapja a du

Cluj, augusztus 8. Néhány nappal ezelőtt azt az interjúkültülről való haznyilatkozatban Maniutulajdonképpen círció, a Habsburgschluss körüli tapbanem véleményét a szinial konfliktus fenntartás nélkül igazat.

Maniu Gyulának kis feltűnést keltett mentárt provokált. Sajátban, amelynek napokban tulságosa Vasilescu-Nacht ügyével és más hasonlóan a külföldi lecia sajtóban, amely sitette Maniu sajtó Ezekre a kritikákban Maniu család Nouă. Ugy látszik, inspirációi nyomán volt miniszterelnök koncepcióját tükröz nem lesz érdektelen dukálni:

Mit kijelentett a Maniu lapja a du

„A külföldi sajtó e — az alábbi kifogások tervjével szemben: Hogy Maniu Olaszok között az olasz-bessholott tudnia kellett

1. A magyarok társasponot.

2. Olaszországnak kinttbe a szerződés a népek közötti béke

3. Olaszországnak el a véleményünk

Mania Nouă — hogy is eltuozták a nyilatkozat alapításokat. Maniu Olaszországnak lényeg nem mondotta azonban eljárásról. Olaszorszá mint túlnépesedett ország lehetőséget és érvényes emberies civilizáció ut tagadni tőle ezt a követ

hogy nem. Ha a követelt fel akkor, amikor Portugália, Spanyo

Belgium sokkal nagyobb reztek, mint amekkor anyaországuk, nem ért

háborodni annyira. am van szó, aki lényegesen

Senki sem tarthat excludik olyan javakat b csak korlátolt számban

sohasem lehet kibékülttal, hogy az emberek ogozzék és nyomorban e hogy egy lényegtelen k

élete: élhessen. És hogy kása négyóra munkáva keressen, mint egy más

tíz óra alatt. Lehetősége ni arra, hogy a népek fejlődési lehetősége biz

Románia, Anglia

Hogy a magyarok az tették magukévé, annak sincsen ebben az eset

csodálatosnak tartjuk, h reinknek nincsen határ ebben a kérdésben. A kü

ugyáltszik megint elm Olaszország szimpátiáján abban a hiszemben, hogy sége van a mi minden s lématikus támogatásunk

Miért konf nem a hat lisa? Szemére hányták Mani sebben venné az Anschlu

Miért áll Maniu Olaszország mellett az olasz-abesszin konfliktusban

Maniu lapja megmagyarázza a volt miniszterelnök intervúját, hogy hogyan is képzei el a dunai államok problémájának egyetlen megoldását: a konföderációt

Cluj, augusztus 8. (Az Uj Kelet tud.) Néhány nappal ezelőtt az Uj Kelet is közölte azt az intervút, amit Maniu adott külföldről való hazatérése után. Ebben a nyilatkozatban Maniu nemcsak utazásának tulajdonképpeni céljáról, a Duna-konföderáció, a Habsburg-restauráció és az Anschluss körüli tapogatozásairól beszélt, hanem véleményét mondott az olasz-abessziniai konfliktusról is, amely ügyben fenntartás nélkül Olaszországnak adott igazat.

Maniu Gyulának a nyilatkozata nem kis feltűnést keltett és rengeteg sajtókommentárt provokált. Nem annyira a belföldi sajtóban, amelynek hasábjai ezekben a napokban tulságosan le voltak foglalva a Vasilescu-Nacht ügygel, a maglaviti csodával és más hasonló épületes dolgokkal, hanem a külföldi lapokban, főleg a francia sajtóban, amely erős kritikában részesítette Maniu sajátos megállapításait.

Ezekre a kritikákra válaszul mai számában Maniu családi újságja, a România Nouă. Ugy látszik, hogy a cikk Maniu inspirációját tükrözte vissza és ezért nem lesz érdektelen az alábbiakban reprodukálni:

Mit kifogásoltak francia lapok Maniu intervújában

„A külföldi sajtó egy része — írja a lap — az alábbi kifogásokat emelte Maniu intervújával szemben:

Hogy Maniu Olaszország mellett nyilatkozott az olasz-abesszin konfliktusban, holott tudnia kellett volna:

1. A magyarok támogatják az olasz álláspontot.

2. Olaszországnak nincsen igaza és 3. Olaszország eljárása nem veszi tekintetbe a szerződéseket és veszélyeztetti a népek közötti béke megteremtését.

Az a véleményünk — folytatja a România Nouă — hogy mint rendesen, most is elíteltük a nyilatkozatban foglalt megállapításokat. Maniu azt állította, hogy Olaszországnak lényegében igaza van, nem mondotta azonban ugyanezt formai eljárásáról. Olaszország nem kér egyebet, mint túlnépesedett országa számára élet-lehetőséget és érvényesülési területet az emberies civilizáció útján. Meg lehet tőle tagadni tőle ezt a követelést? Azt hisszük, hogy nem. Ha a közvélemény nem háborodott fel akkor, amikor más országok, Anglia, Portugália, Spanyolország, Hollandia, Belgium sokkal nagyobb gyarmatokat szereztek, mint amekkora területen fekszik anyaországuk, nem értjük, miért kell felháborodni annyira, amikor Olaszországról van szó, aki lényegesen kevesebbet kér. Senki sem tarthat exkluzív módon és örök időkre olyan javakat birtokában, amelyek csak korlátozott számban vannak. Végül is sohasem lehet kibékelni azzal az állapottal, hogy az emberek óriási többsége dolgozzék és nyomorban éljen, csak azért, hogy egy lényegtelen kisebbség luxuriózus életet élhessen. És hogy egyik ország munkása négyórát munkával négyszer annyit keressen, mint egy másik ország munkása tíz óra alatt. Lehetőséget kell tehát keresni arra, hogy a népek egzisztenciája és fejlődési lehetősége biztosítható legyen.

Románia, Olaszország és Anglia

Hogy a magyarok az olasz álláspontot tették magukévá, annak semmi jelentősége sincsen ebben az esetben. Mindenesetre csodálatosnak tartjuk, hogy hivatalos köröknek nincsen határozott álláspontja ebben a kérdésben. A külügyminisztérium, ugyilátszik, megint elmulasztotta az időt Olaszország szimpátiájának megnyerésére, abban a hiszemben, hogy Angliának szük-sége van a mi minden szempontból problémámatikus támogatásunkra.

Miért konföderáció és miért nem a határok spiritualizálása?

Szemére hányták Maniunak, hogy szívesebben venné az Anchlussot, mint a Habs-

burgok restaurációját. Nem egészen így szól Maniu álláspontja. Maniu határozottan a Habsburg restauráció ellen van, amely nem oldana meg semmit, javíthatatlanul kompromittálná a helyzetet, de meg nem akadályozná csak késleltené az Anchlussot. Ha két rossz között kellene választani, minthogy a restauráció a nagyobbik rossz, bizonyára az Anchlussot kellene választani. Maniu azonban nem helyesli az Anchlussot sem, hanem újra hangoztatja régi koncepcióját, a dunai konföderációt. Egy újság, amelyet átlátszó helyről inspiráltak, perszifalja a dunai konföderáció gondolatát, azt állítja, hogy a gondolat nem rossz, de megvalósíthatatlan, mert óriási változásoknak kellene előbb meg-történniök. Sokkal helyesebb Titulescunak

a formulája a határok spiritualizálásáról. Bizonyos az, hogy Maniunak — egyébként ez Tardieunak az álláspontja is — a koncepciója nem valósítható meg egyik napról a másikra. Egyik és másik részről is áldozatot kell hozni, azonban sem a területből, sem a nemzeti javakból és méltóságából nem kell áldozatot hozni. Bizonyos, hogy óriási munkára van szükség a konföderáció megvalósításának érdekében. De mit jelentenek ezek az akadályok a nagy célhoz mérve?

A határok spiritualizálása sokkal komplikáltabb valami. És egyáltalában kérdés az hogy hozzájárulhatunk-e ehhez. Mert a gazdasági élet szabad cirkulációja lehet hasznunkra, de nem ugyanez a helyzet a politikai és kulturális javakkal.

A craiovai szanatórium igazgató-főorvosa hisz a maglaviti csodában

„Emberfeletti erőnek kell tulajdonítanom a maglaviti jelenséget” — mondotta dr. Mihail Albu

Bucuresti, augusztus 8. Megírta az Uj Kelet, hogy Mihail Albu, a craiovai szanatórium főorvosa és igazgatója Maglavitba utazott, hogy megvizsgálja Petre Lupu pástort, aki azt állítja magáról, hogy Istent látta és hallotta. A craiovai orvos megállapította, hogy a pástori épelméjü és egészsége.

— A lapok híradásai alapján — mondotta dr. Albu — előítélettel indultam el Maglavitba. Azt hittem, hogy öröklött elméjében szenvedő vagy egy szélhámós társaság kezeiben lévő embert fogok ta-

lálni. Most azonban lelkiismereti kötelességem kijelenteni, hogy a maglaviti jelenséget emberfeletti erőnek kell tulajdonítanom. Nagy volt a meglepetésem, amikor megállapítottam, hogy Petre Lupu egészen normális és mindössze kisebb beszédhibában szenved. Jól hall, jól lát, helyes ítélőképességgel rendelkezik és semmilyen beteges vonás nem mutatkozik rajta. A Maglavitban látottak és hallottak alapján, bár tudomány embere vagyok, mégis kiíjentelem, hogy hinnem kell a maglaviti csodában.

Abessziniába készül a híres Inger Szolimán

A bihormegyei proféta-hadvezér fantasztikus életének új kalandos állomása

Oradea, augusztus 8. Piros szegfűt visel a gomblyukában a hetvenkétéves emir, aki időnként bagaria csizmában jelenik meg barátai előtt és rendületlenül bizva egyéniségének varázsában, lebilincselően mesél régi, csodás harcairól.

Az Emir nevével kevesen tudják olyan tökéletesen elmondani, ahogyan ezt Inger Suleyman Ibn Abdullah megköveteli. Sokan Emirnek, „vitéz Abdullahnak”, Szuleymannak, vagy „szomali oroszláznak” nevezik.

XIX. cionista világkongresszus

Luzern, 1935 augusztus-szeptember

Kongresszusi közlemények:

1. Jelentések a 19. kongresszusra:

- a) A cionista exekutívé jelentése (héberül, angolul vagy németül)
- b) A Keren Hajjeszód jelentése (héberül, angolul vagy németül)
- c) A Keren Kajemeth jelentése (héberül, angolul vagy németül)

Ára: 4.50 svájci frank

2. Hivatalos Kongresszeitung:

- a) héber kiadás;
  - b) német kiadás
- megjelenik minden nap a kongresszus és a Jewish Agency for Palestine Counciljének tanácskozási alatt.

Előfizetési ára: 4 svájci frank

3. A kongresszus és a Council gyorsírói jegyzőkönyve

- a) héber kiadás
- b) német kiadás

Ára: 9 svájci frank

A fenti közlemények megrendelhetők a kongresszus irodájánál, melynek címe: Büro des 19. Zionistenkongressses LUZERN, Postfach Bahnhof. Romániai cím: M. Abraham Cernauti, Str. Iancu Florilor 11.

A köröspartiak elkeresztelték Singer Salamonnak.

Felcséleges kutani, hogy bölcsőjét olyan lakásban ringatták, ahol az ajtófélfán mezuze diszelgett, tény az, hogy legendás karrier útján megszervezte Abessziniá hadseregét, az osztrák-magyar hadseregben mint Inger Károly együtt szolgált Mosoiu Trajánál és II-ik Menelik császárral, Abessziniá négusával egy tából evett cseresznyét.

A történelem és sajtófeljegyzései szerint 1896-ban Adna mellett Menelik négusával tönkrevverte az olasz sereget, amelynek ötezer katonája pusztult el. Az Emir pártatlan ravasszággal a hegyek közé csalta az olaszokat és megsemmisítette a makaróni szereimseit.

A haditudományt az egyiptomi hadseregben sajátította el, ahol a változatosság kedvéért a törzseket Anglia ellen lázította fel. Később Szudánban portyázott, ahonnan áttette működése színterét Kelet-Afrikába. Ott emelték az Emiri rangra. Ha hinni lehet közléseinek, megkoronáztatása napján tizenkét fiatal és fekete liliomszálat talált sárában.

Talán erre a haditettére a legbüszkébb, amely mellett eltörpülnek sikeres csatái lord Kischener ellen, akinek csapatai sokat szenvedtek a „vitéz Abdullah” rohamaitól.

Az Emir a dicsőséges csaták után a bihormegyei Campeni községbe költözött és a frigiai sapka helyett fácántollas kalapban dirigálta munkásseregeit. Teljesen és észrevétlenül merült el az irodalmi buvárkodásokban és egy új vallásos hit terjesztésében, amelynek első szentségül azt közölte munkatársaival, hogy aki a magyarországnak üdvözölni akar, az nem fogadhat el tőle munkabért.

Az erdők csöndjében és a mezők pompájában a fehérhajú Emir egy könyvet írt, és közölte könyvében, hogy rövid idő kérdése Mátyás király megjelenése a campeni sziklánál. Az Emir állítólag esténként nemcsak a bivalyok tejelését figyeli, hanem a magasabb szempontok figyelembevételével vizsgálja a tejutat és a göncöl-szekeret.

Ha ideje engedte, gyakran megjelent városunkban, ahol nagy feltűnést keltett sárga bricseszadrágával, a piros szegfűvel és a barna fácántollal, minden időben nagy érdeklődést tanúsított a női nem és a női igen iránt és különös előszeretettel kereste fel a szerkesztőségeket, ahol az újságírókkal óhajtott a végkimerültség vitatkozni.

Mindenre kiterjedt a figyelme, hevesen támadta és elítélte Biller Irént, hogy büvös mosolyával megbűvölte a szegény megboldogult Vass József minisztert, aki reverendában helyettesítette Bethlen grótot, ugyanakkor közölte, hogy repülőgépen utazik Koppenhágába, ahol fontos tanácskozákat fog folytatni Keresztély dán királlyal. Általában a demokrácia hívének vallotta magát, de ez a tény nem zárta ki, hogy közlései szerint Campineből ne levelezen koronás államfőkkel és nem volt nap, hogy ne kapjon meghívást dinére Halil Szelasszie császártól, vagy Luxemburg grófjától.

Igy élt magányában és visszavonultságában az Emir, ezeregyéjszakai emlékeivel, harcaival és szerelmeivel. Titokban sem gondolhatott arra, hogy az abessziniái hegyekben háborút jelző puskalövések dördülnek el, arab paripák tüzes rohamaitól dübörög a föld és a tevék Nyugat felé fordítják fejüket.

Az elmúlt hetekben komoly betegségéről érkeztek hírek, de az Emir megáfolta az öregség hitét és makkegészségesen jelent meg hívei előtt. Rövid bevezetés után közölte, hogy újra visszatér régi dicsősége színhelyére: Abessziniába, miután feijánlott szolgálatait Halil Szelasszie császár kitünő örömmel vette tudomásul. Az abessziniái vezérkar régi és viharvert katonái is lelkesedéssel értesültek a „vitéz Abdullah” feltámadásáról, aki megérkezik a mesebeli paripán, hogy átvegye a lopótőköt ábrázoló diszes gyűrűt, ami az abessziniái hadseregben a marsallbotot helyettesíti. (b. e.)

HIDETES AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI HASZIDIZMUS REGÉNYE IRTA: SCHÖN DEZSŐ (44)

Közben Magyarországon is megmozdultak a zsidóság vezetői, nem akarták, hogy a bűnbánók előtt bezáruljanak a megtérés kapui. Reb Majse Hers Fuchs, Oradea tekintélyes rabbija, aki nem volt hajlandó annak idején a szefárdok elleni iszurt aláírni, sikraszállott az unifikáció érdekében. „Sajnos — írta — ez a háború sok akadályt gördített az utunkba. Megtépázott és sárba tiporta a hitű zsidók becsületét. Ezért kötelessége egy Sighet rabbijának, mint a többi rabbinak, aki nagy sietve tréfnek jelentette ki a sighet szefárd saktert, hogy most már tekintsenek el a maguk méltóságától és állítsák helyre a békét.”

Látszat szerint tehát semmi sem állott útjában a szefárdok megtérésének.

Amikor a békekövetek megjelentek a sighet rabbi-udvarban, Reb Lipe Teitelbaum kijelentette, hogy ő szívesen köt békét, csak előbb oszlassák fel a szefárdok hitközségüket. A sakter illetőleg kijelentette, hogy miután a szefárdok be fognak oltadni az ortodox hitközségbe, össze fog ülni egy bész-din, melynek feladata lesz megállapítani, vajjon feloldható-e a sakter az iszúr alól, vagy sem. A békekövetek kérték, adjon garanciát arra vonatkozólag, hogy ha bekebelezik magukat az ortodox hitközségbe, a sakter igenis fel lesz oldva az iszúr alól, mire a rabbi kijelentette, hogy ilyen természetű garanciákat nem adhat.

A békekövetek közölték a szefárd pártal az elutasító választ és ezzel megszakadtak a tárgyalások.

Reb Lipe tökéletesen ki akarta élvezni a győzelmet. Az volt a benyomása, hogy a százejű szefárd hirda fejétől le kell metszeni. Nem elég térdre kényszeríteni az ellenséget, de vérig kell alázni. Megtagadta tőlük azt a látszatelönyt, hogy a sakterük fel van oldva az iszúr alól. Hadd piruljanak, hadd sülyedjenek el szegényletükben, hadd kiabálja utánuk az utolsó suhanc, hogy dögöt ettek...

Szűkebb környezete előtt Reb Lipe a következőképpen magyarázta eljárását:

— Semmi értelme annak, hogy tárgyalásokba bocsátkozzunk velük. A vallásos elemek, akár a Káhán-családból, akár a wizenitzi táborból valók, ugyis kénytelenek lesznek átjönni, — feltétel és előny nélkül is. A többi ugysem érdekel. Hát akkor miért tárgyaljunk velük, miért alkudozzak feltételeken?

A szefárd hitközség „Ajhév sulajm” (Békeszerető) címen kinyomtatta a levelezés egy részét, melyben a vallásos zsidók, az egykori szuper-ortodoxok elsírták panaszaikat. „Lássa a világ, — írták, — hogy mi őszintén óhajtjuk a békét, s lássák azok is, akik eddig ellenfeleink szavára hajlottak, hogy mi ártatlanok vagyunk.”

A várva-várt eredmény elmaradt. A sighet zsidóság egységesítésére irányuló akció megbukott.

A Káhán-család nem bírta megkapni azt az elégtételt, hogy nem evett tréfe húst.

Még annak árán sem, hogy hajlandó volt „megcsókolni a kancsukat”...

Nem adatott meg nekik, hogy kitöröljék életük egyetlen nagy foltját...

H A R M I N C H E T E D I K F E J E Z E T

Aron Duved elment a rabbihoz. A rabbi hívatta. A házibócher másodszer jött érte. Aron Duved sejtette, hogy miért hívta a rabbi, ezért próbálta a dolgot halasztani, hátha ki lehet bujni a dolog alól. A végén mégis csak engedett Sájndl unszolásának. Az asszony sápitott, hogy igy a rebe, ugy a rebe, nem szabad vele újat huzni és ha hivat, el kell menni. Aron Duved fejébe csapta a kalapot, dohogott és kiment. „Ugy megyek — kiáltotta vissza az ajtóból — mint az ökör a vágóhidra.”

Aron Duvednek nem volt inyére a rabbival való nagy barátkozás. A szefárdokat otthagytá, mert nem akart olyan helyen hús mérni, ahol az emberek csak daczból vásárolják a húst. Aztán az ortodoxok csábították, csalogatták. Kifelé imponált neki a dolog s valahányszor betért Chájem Huszár kocsmájába egy pohár borra, fintorgatta az orrát, mondván: „A rabbinak sokkal jobb bora van, ma is beinvitált egy pohárra.” A lotyók irigyelték s habár ismerték a dolgot, minden alkalommal tartották a szájukat a csodálkozástól. „Nagy fenegyerek ez az Aron Duved” — mondták és ez a hódolattal határos csodálkozás módfelett teteszt nekik. Egyáltalán, szívesebben vette, hogy az ő diszsinóros dolmányá, bojtos csizmája és Kossuth nyakkendője egy idő óta az ortodoxoknak válik díszére és becsületére. Viszont ezek a megbízások, amiket a rabbitól kapott, nyugtalanították.

Furcsa, viharos idők jártak Sigheten akkor, a nyolcvanas évek vége felé. A szefárd-ortodox háború

az egységesítési kísérlet után távolról sem volt likvidálva. A szefárdok véglegesen kiejtették kezükből a gyepőt és nem bírták uralni az események kusza és sodró forgatagát. A nap-nap után erősödő ortodox tábor pedig permanens harcra rendezkedett be. Most már nem a frontot ágyúzták, hanem személyeket vettek célba. Személy szerint támadták az ellenfelet, hogy annak a szefárd zsidónak folyton kelljen védekeznie, hogy unja meg a dolgot és adja meg magát.

Az elfoglaltság és a félelem lidércként nehezedett a sighet zsidóságra. Még azok is, akik kezdetben a szefárdok felé kacintgattak, kénytelenek voltak lemondani a barátságról. Szótlanul kellett menniük abban a sorban, amelyet a Teitelbaum hadsereg vaskorodnya húzott.

A levegőben furcsa hírek keringtek. A híreket felkapták és anélkül, hogy valaki tudta volna, hol születtek, továbbították őket.

Reb Jichak Aron, a sakter esetéről sokat beszélt a városban. A sighet zsidóságnak igazi, nagy szenzációja volt. „Szombat éjjel — mesélték — a vágóhidról jött a sakter. Pontosan éjfélkor érkezett a nagytemplom elé. A templom előtt hallotta, hogy nevént szólítják, hívták, hogy járuljon a tóra elé. A sakter tudta, hogy ebben a szokatlan időben a halottak tartanak istentiszteletet s aki ilyenkor elhibáz egy lépést, az életével fizet ezért a különös invitációért. Reb Jichak Aron beszaladt a rabbihoz. A rabbi kezébe nyomta a botját, amit őseitől örökölt. azután megoldotta övét, amit szintén ősei viseltek és azt is a sakternek adta. A rabbi kijelentette, hogy a halottak meghívása elől nem lehet kitérni, Reb Jichak Aron menjen csak a templomba — mondta, De lelkére kötötte a sakternek, hogy a templomküszöbötől kezdve háttal menjen az iránynak és az almoron is fordítson háttal a felolvasónak. Reb Jichak Aron követte a rabbi utasítását és szerencsésen megmenekült.”

Sokat beszélt arról a keméről, melyet annak idején Reb Majse Teitelbaum írt. Olyan szülei eseteknél, ahol az orvosok feladták a reményt, ez kemé csodákat művelt. Hosszu hónapokon keresztül kolportáltak egy hirt, mely Hers Lájv Batástól eredt. „Hers Lájv — mesélték — sírást hallott a temetőben. Kutatni kezdte, honnan jön a hang, de nem bírt rájönni. Amikor a kitűzött célnőz ért, a sírás ép az ellenkező irányból hallatszott.” Bűn van a városban — mondták az emberek és megremegett a lelkük. Vajjon milyen újabb gezéra vár a zsidóságra...?

Szertelen asszonyok egyöntetűen vallották, hogy saját szemükkel látták Icíket, a „vékonyat”, amint kesztyűt árult hetivásár napján. „Icik der diner”, aki egyébként intelligens, felvilágosodott zsidó volt, eszenőökkel előbb halt meg. Egy ostoba vitából kifolyólag fejbévágták és szörnyen halt. „Icik — mesélték — élőben megsértette a rabbit s szerencsétlen lelke nem bír most megnyugodni”. Mások éjszaka idején vonító kutyákra lettek figyelmesek és a szomorú vonításban a tikunt-kereső Icik eszedelő hangját vélték felfedezni.

Tudtak átkokról, amelyek úgy szállnak a rabbi-házából, mint a pernye az égő szalmakazalból. Tudtak arról, miszerint a rebinsíkok el lettek átkozva, hogy gyermekeik ne bírjanak megházasodni. Tudták, hogy a rabbi neheztelése nyomort és szenvedést okoz, halált hoz és pusztulást és sirtóulni bűnhődést; jaj annak, aki újat huz vele...

Aron Duved nehéz szívvel lépte át a rabbi-ház küszöbét. A rabbi egyedül volt a szobájában. Amikor Aron Duved benyitott, a rabbi hosszan és barátságosan megrázta a kezét, azután maga mellé ültette.

— Végre, már téged is lehet látni — mondta a rabbi, miközben megveregette Aron Duved vállát. Majd hozzátette:

- Kérlek intézd el azt az asszonyt.
- Tudtam, hogy ezért hívat a rebe.
- Hát ezért jöttél olyan nehezen?
- Félek rebe. Az asszony jóba van Ferivel, a kapitánnyal, én nem tehetem meg. Küldjön a rebe másvalakit. Azt hiszem, jó lesz erre a célra Pájszecz Knis.

— Gondolkoztam a dolgon, Aron Duved s arra jöttem rá, hogy te vagy a legmegfelelőbb emberem. Nagyon kérek, tedd meg nekem, nem fogod megbánni.

Aron Duved szörnyű dilemma előtt állott. Az utóbbi időben a rabbi nagyon is igénybe vette az ő munkásságát. Tanciskolát hirdettek be, vegyes kurzust fiúk és lányok számára, a rabbi utasítására Aron Duved egymagában szétverte a tanciskolát. Pár hónappal előbb Hers szabónál szétverte a lakodalmat, mert a fiatalság táncolt; azóta se táncolnak Sigheten zsidó esküvőn. Hogy Aron Duved visszaemlékezett most mindenre, mosolyogni kezdett azon, milyen érveket hozott fel annak idején a rabbi, amikor arra kérte, hogy ugrassa szét a tanciskolát. „Tudod, Aron Duved — mondta akkor a rabbi — a tánc nem bánt engem. de a tánc

után a fiatalság kimegy „lehülni”, — s ez az, amit nem nézhetek el...” De Aron Duved más ügyekbe sem tudja mi a félelem. Mint valami új Sámson, úgy bánik el a sighet zsidóság sáncaiban garázdálkodó rókkákkal. Honorárium vagy efféle? Isten őrizz, soha nem is gondolt arra, hogy a rabbi, vagy bárki más megjutalmazza őt ezért. Szereti a rabbit, ezt a vaskezu gavallért, a tűzbe menne érte — ennyi az egész. Igaz, Aron Duved eddig is megtett sok mindent, amit másnak nem néztek volna el a hatóságok. Az ő helyzete könnyű, mert jóban van a kapitánnyal, aki „az uristen kozákjá”-nak nevezi. Ha panaszra mennek hozzá, akkor megfogja Aron Duvedot és mosolyogva tesz neki szemrehányást: „Már megint működésbe léptél, te kozák-örmeister — mondjá — máskor légy óvatosabb, mert ha az ügyességen teszik meg ellened a feljelentést, nem segíthetek rajtad...” Viszont ettől az újabb megbízástól félt Aron Duved. Annak a zsidó asszonynak, aki a Rózsa-uccán ütötte fel tanyáját és két felnőtt lányával együtt ledér életmódot folytatott, nagy protekciója volt. Magát a kapitányt, meg néhány egyívású cimboráját is érdekesen szálak fűzték a „családhoz”. Tényleg nagyfokú szemtelenség — állapította meg Aron Duved — hogy ez az „elvezett nő” nem messze a rabbi házatól verte fel sátrát, az ilyesmit meg kell torolni; ugy el kell takarítani, hogy hírnemű se maradjon a „terebler”-ből... Csakhogy nem olyan egyszerű a dolog, mert „nagy kutyák” állanak a hátmögött...

Aron Duved nem bírt szorultságából kievickélni. Megsemmisülten állott a rabbi előtt. Kinyögött még keservesen néhány szót, hogy hát lássa be a rebe, ő nem mehet, de el fog menni Chájem Szmárc. Azután felsorolt még néhány nevet, többek között Hers Hájdikot, Hers Lájv Batást, Masket és Marche Smilt. A rabbi szótlanul nézte végig Aron Duved vergődését. Amikor Aron Duved befejezte mondanivalóját, a rabbi felemelte foliánsáról a kiterített szines kendőt s anélkül, hogy Aron Duvedet szóra méltatta volna, tekintetét a könyvre szegezte és elmélyedt.

Ő — gondolta Aron Duved — ha a rabbi akarná, bőven válogathatna a nevekben. Egy mindenre elszánt lelkes gárda áll rendelkezésére, a gárda tagjai vakon követik utasításait; vajjon miért ragaszkodik ebben az ügyben kifejezetten az én személyemhez?

Aron Duved fentolóra vette az egyes neveket. Ott állott előtte az egész csapat, Freund zsoldosai, kiket a város „Reb Majse Arjesz kátenesz” néven ismert. A gárda vezetői örömmel vállalták volna a feladatot, s mégis a rabbi őt kérte fel. — Ő meg nem bírja magát rászánni...

Hers Lájv Batás minden bizonnyal olyan lelkiismeretesen hajtotta volna végre a parancsot, mint Aron Duved maga. Hers Lájv nehezebb feladatokra is vállalkozott. A kolera idején kiásta a sírgödörökből a hatóságok közegek által elhantolt áldozatokat, megmosta őket és azután zsidó rítusnak megfelelően, annak rendje és módja szerint megcsinálta a temetést. Segítői féltek a koleras hullákhöz nyulni. Hers Lájv ezért lelket öntött beléjük. Példával járt elől. Az egyik éjjeli, illegális temetésen a hullámos-asztalon, az ugnevezett táhárodészán felapított néhány retket és hagymát, leöntötte sós vízzel és a csupasz deszkán mindenki szemeláttára meguzsonnázott. A segítők nem féltek többé a kolérától. Hers Lájv chevra-szemes volt, ugy járt-kelt a temetőben, mint más ember a házszobájában. A temető volt az ő igazi otthona, egész nyáron át ott vett légfürdőt. Kiszemelt magának két hatalmas hantot, olyan helyeket, ahol jól esik a fekvés. A nyitott temetőkapun bejöttek a sighet zsidó asszonyok, akik őseik sírjához mentek, hogy elpanaszolják szívük keservét. Hangosan és zokogva panaszkodtak és Hers Lájv, aki a hantok között pihent, végighallgatta a panaszokat. Azzal hengegett, hogy ismeri a város minden titkát. Könnyű volt a helyzete: a sírhantok meséltek neki... Hers Lájv jókat nevetett a falusi asszonyok tudatlanságán, akik járzeit-napján, amikor a néphit szerint az elhunyt lelke a sír körül kering, előjöttek Reb Zálmen Lájv sírjához, kivittiket és pénzdarabokat dobtak be a sírhant fölé borított láda nyílásán, ő meg este felemelte a ládát és kiszedte a pénzeket...

De itt vannak a többiek is, akik mind az első rajvonalba harcolnak. Akik a fürdőben eltűntetik az ellenfél nadrágját (az egyetlen, amit szombaton visel), akik szükség szerint pofoznak, rőpcédulákat osztogatnak, hadonásznak, szájtépo hangon ágálnak, terrorizálnak, akiket azért fizetnek, hogy Reb Kálmen után azt kiabálják az uccán, hogy tréft eszik és Reb Jidele Modern után, hogy a „cházer” meg fog szólalni a hasában... Akik kiverik a Káhán-családot az általuk épített imaházból, akik denúciálnak, akik reggeltől estig egyebet sem csinálnak, csak farszadják az ellenfelet és elkeseredésbe hajszolják...

Ahogy Aron Duved ott állott a rabbi előtt, végigcikázott az agyán egy gondolat. Kell egy ázeszpónem-gárda — gondolta, — mert minden államapparátusban vannak olyan biztonsági posztok, ahová nem lehet egyetemet vezetni bölcsészeket állítani. A rabbi a rabbi-kal vesződik, Reb Majse Arje meg Reb Náftule a miniszteriumban intézik a dolgot, Avrum Mader a beszedmedresben dolgozik, Vigder Záterke a templomban, — Reb Majse Arje szoldateszkája pedig az uccán. Nem is lehet másképpen megrendszabályozni ezt a várost...

(Folytatjuk.)

Az Országos Tagoz
Str. Saguna 7 sz. al.
pénteken, augusztus
közt dr Weisz J.

— Nagy változások
lomáciái karban. Buc
beszélnek a fővárosi
lomáciái testületben
változásokat eszközö
hogy Seuceanut Brűs
cut Madridba, Sturz
Constantinescut Teher
ba, Zamfirescut Lis
Rigába és Davidescut
követnek.

— Több magasrang
mittálnak a kontingen
követett szabálytalan
jelentik: Csaknem egy
megindult annak meg
történtek-e szabálytal
lasi hivatalnál. Most k
ügyész vádat emelt
kereskedő és négy köz
pótvizsgálat bevezetés
től a behozatali enge
szabálytalanságok kid
gyanu merült fel, h
tisztviselő van belekeve

— Emésztési nehé
gyomorgalmak, csalánkiüt
idegizgalmak, álmatlan
szetes „Ferenc József”
az emésztési zavarokat
rot és a beleket, a vé
tereli és fefrisíti a sz

— Numerus clausus
ban az új ügyvédi fogl
lentik: Tirol ügyvédi k
Előkészületben van a t
teljes átszervezés is a
tézkezdéseinek megfele
a pályá tulzsufoitságán
dekében a numerus cla
női székét a jövőben
ják betölteni.

— Cionista ifjúsági
Az Alba-Tulia mellett t
vezet folyó hó 10-én, s
básu cionista előadást
ifjúsági szervezet rend
vónak igérkezik. Az
Hubert irodalmi előad
konferansza, énekőrüs
cok, szavatelok és kise
peinek. Az albalulial
estély iránt rendkívül é
deklódes nyilvánul meg

— Mizrahi miting
raim, a Mizrahi jer
augusztus elsején j
tott a baiaimarei hitköz
Mizrahi ideológiájáról
sitményeiről. A valláso
nak szükségességét har
szolgálatában. Ráth E
Nuszbecher Abraham, a
vezető elmöke szóalt fe
tet az előadónak.

— Japán lapok szer
között közeledés készü
ügyében. Londonból je
lap szerint Matsudeira
követ olyan jelentést
küllügyminiszternek, hog
politika kedvező a japá
nában és közeledést sze
lia és Japán között az
köző kérdésekben. A h
körökben nem volt vi
szögezik, hogy Anglia
keleti politikájának irá

Most jele
Napfürdő
a napfény gy
Irta: Dr Bucányi Gyu
tanácsos,
86 Lej Lepa
Kérje az orvosi kö

HIREK

Az Országos Zsidó Párt Cluj-i tagozatának

Str. Saguna 7 sz. alatti jogvédő irodájában pénteken, augusztus 9-én délelőtt 1-2 óra között dr. Weisz Jenő tart inspekción.

Nagy változások várhatók a román diplomáciai karban. Bucurestiből jelentik: Arról beszélnek a fővárosban, hogy a román diplomáciai testületben rövidesen nagyarányú változásokat eszközölnek. Így tudni vélik, hogy Seuceanuot Brüsszelbe, John Th. Florescut Madridba, Sturzát Venezuelába, Gh. Constantinescut Teheránba, Dianut Mexikóba, Zamfirescut Lisszabonba, Valmalescut Rigába és Davidescut Tallinba nevezik ki követnek.

Több magasrangú tisztviselőt kompromittálnak a kontingentálási hivatalnál elkövetett szabálytalanságok. Bucurestiből jelentik: Csaknem egy éve, hogy a vizsgálat megindult annak megállapítása végett, hogy történtek-e szabálytalanságok a kontingentálási hivatalnál. Most közlik, hogy Balhoreanu ügyész vádat emelt két tisztviselő, három kereskedő és négy közvetítő ellen. Ezenkívül pótvizsgálat bevezetését kérte a vizsgálóbíró a behozatali engedélyek körül történt szabálytalanságok kiderítésére, mert az a gyanú merült fel, hogy több magasrangú tisztviselő van belekeverve az ügybe.

Emésztési nehézségek, gyomorfájás, gyomorégés, csalánkiütés, rosszullet, fejfájás, idegizgalom, álmatlanság esetén a természetes „Ferenc József“ keserűvíz megszünteti az emésztési zavarokat, fertőtleníti a gyomrot és a beleket, a vérkeringést helyes utat tereli és felfrissíti a szellemet.

Numerus clausus vezetnek be Ausztriában az új ügyvédi foglalkozásra. Bécsből jelentik: Tirol ügyvédi kamaráját feloszlatták. Előkezesületben van a többi ügyvédi kamarák teljes átszervezése is a rendi alkotmány intézkedéseinek megfelelően. Be fogják vezetni a pálya tuizsufaltságának megszüntetése érdekében a numerus clausus. A kamara elnöki székét a jövőben kinevezés útján fogják betölteni.

Cionista ifjúsági ünnepély Alba-Iulian. Az Alba-Iulia mellett táborozó Habone szervezet folyó hó 10-én, szombat este nagyszabású cionista előadást rendez Alba-Iulian. Az ifjúsági szervezet rendezvénye rendkívül nyilvános ígérkezik. Az estély műsorán Adler Hubert irodalmi előadása, Kormos Andor konferansza, énekőrös, szavalatkörös, táncok, szavalatok és kisebb szindarabok szerepelnek. Az albaiulian zsidóság körében az estély iránt rendkívül élénk és széleskörű érdeklődés nyilvánul meg.

Mizrachi miting Baia Mare. Ráth Efraim, a Mizrachi jeruzsálemi kiküldöttje augusztus elsején nagyszabású előadást tartott a baia mare-i hitközség tanácstermében a Mizrachi ideológiájáról és palesztinai tevékenységéről. A vallásos elemek összefogásának szükségességét hangsúlyozta a cionizmus szolgálatában. Ráth Efraim előadása után Nuszbecher Abraham, a Hapoel Hadati ügyvezető elnöke szólt fel és mondott köszönetet az előadónak.

Japán lapok szerint Tokió és London között közeledés készül a kínai terjeszkedés ügyében. Londonból jelentik: Néhány japán lap szerint Matusdeira londoni japán nagykövét olyan jelentést küldött volna a tokiói külügyminiszternek, hogy a távolkeleti angol politika kedvező a japán terjeszkedésnek Kínában és közeledés szeretne létrehozni Angliával és Japán között az összes Kínára vonatkozó kérdésekben. A hírek hivatalos angol körökben nem volt visszhangja, miután leiszógezik, hogy Anglia titokban tartja távolkeleti politikájának irányvonalait.

Most jelent meg!

Napfűrdőzés és a napfény gyógyhatása

Írta: Dr. Bucsányi Gyula egészségügyi főtanácsos, főorvos.

86 Lej Lepage-nál, Cluj

Kérje az orvosi könyvek jegyzékét.

HA VALAKI IZZAD...

Vannak emberek, akikről a legkisebb megerőltetésnél már csurog a verejték.

Egy kis séta, egy kényelmes lépcső lassu megmászása, vagy dugóhúzás, egy kabátnak a felfelvése... s a homlokát máris ellepték az izzadságcseppek. S még csak nem is kell meleg legyen ehhez; a nyári szezonnál nincsen semmilyen össze-függésben ez a minden időbeni hiperhidrózis (viztultengés).

Ha valaki tulsokát izzad, az onnan származik, hogy a vizeletkiválasztása elégtelen, a veséi eldugultak, megfojtódtak és nem tudják már betölteni a szűrőkészülék szerepét, amelyre a szervezet működésében hivatva vannak. Ilyen esetekben tehát a verejték a főlös vizelet eltávolítása a szervezetből, az öntoxicáció megelőzése céljából.

Mindenki tudja, hogy régebben a szervezet ugynevezett organikus mérgeit nagyrészt az izzadság útján eliminálták elődeink a szervezetből, különösen ha az izzadás bőséges és hosszantartó volt. Innen származik az „egy jó izzadás“ kifejezés is, amit a nép körében ösztönös megérzéssel provokálni szoktak, ha valaki rosszul érzi magát, derékfájdalmak, járványok esetén... amely módszer egyébként nagyjából egybevág a tudományos tapasztalatokkal.

Azonban az izzadság, legyen az természetes, vagy mesterségesen provokált, mégis csak egy rejtékutja ennek a kiválasztódásnak és súlyos hiba volna ennélfogva azt képzelnünk, hogy az izzadás, bármilyen bőséges és gyakori legyen is az, pótolhatná a vesék működését.

Az izzadás legfeljebb csak arra szolgál, hogy figyelmeztesse az illetőt, hogy a vére túl van terhelve, a veséi el vannak dugulva és nincsen vesztetni való idő e helyzet megjavítására.

S végeredményben semmi sem könnyebb ennél. Elégséges, ha rendszeresen tisztítjuk a vesét és vigyázunk arra, hogy ez az annyira finom és érzékeny szűrő ne rakódjék meg oldhatatlan, izgató és mérgező anyagokkal, amelyek legnagyobb része egyébként húgysavból és ennek sóiból áll. Megakadályozandó tehát ezen soknak a képződése azért, hogy URODONAL-t vezetünk át a vesén s ez feloldja ezeket a zavar okozó sókat, ugyanugy, mint a melegvizet a cukrot.

Tehát, ha Ön kisebb megerőltetésnél már izzad, siessen meggyőződni arról, hogy a veséi el vannak-e dugulva és ezek felszabadítására elengedhetetlen egy alapos URODONAL-kúra.

URODONAL

kiűzi a mérgeket a szervezetből

Chatelain készítmény — Megbízható márka — Drogériákban és gyógyszerárakban

Nemzeti szocialista huligánok ledöntötké a danzigi vásáron a zsidó kereskedők bódéit. Danzigből jelentik: Nemzeti szocialista csoportok ledöntötké a szabad város rendes évi vásárára kivonult zsidó kereskedők bódéit, sátrait. A rendőrség több letartóztatást eszközölt.

Házasság. Sichermann Olga Piscolt és Gottlieb Endre Satmar f. hó 11-én, vasárnap d. u. 4 órakor tartják esküvőjüket Valea lui Mihaion a Folmann-féle vendéglőben, melyre rokonaikat és ismerőseiket ezuton meghívják. (M. k. é. h.)

Különleges orchidea nyílik a botanikus kertben. A botanikus kert egyik legnagyobb ritkasága a csodálatos braziliai orchidea, tudományos néven a Laelia crispa, kinyílt. A gyönyörű, exotikus növény virágzása mindössze 4-5 napig tart. A braziliai orchidea közvetlen szomszédságában most nyílnak a lepkealakú orchideák, melyeknek hazája a délamerikai Venezuela. A nyilófélben levő orchideák szinompájai gyönyörű látványt nyújtnak. A timisoara-i városi kertészet által adományozott caune-virágok mintegy hetven válfaja az új növénytani intézet előtt szintén most virágozik.

Az élelmes kínai banditák. Néhány nappal ezelőtt foglalkoztatta a világsajtót az a hír, hogy kínai banditák elfogtak egy német és egy angol újságíró és csak váltságdíj ellenében voltak hajlandók őket szabadon bocsátani. A német újságíró már kiszabadult a banditák fogságából, de angol kollégáját illetőleg folytak az alkudozások. A napokban szabadon engedték végre az angol újságíró is, aki azonban nem sokáig örvendett visszanyert szabadságának, mert egy másik kínai banda fogta el ismét, akik már csak 100.000 dollár váltságdíj fejében hajlandóak szabadon bocsátani. Egyelőre nem érkezett hír az újságíró további sorsáról.

Wolf Lébné halála. Viseuról jelentik: Súlyos vesztesség érte Wolf Lébet, a viseui hitközség elnökét és a maramuresi chaszidikus zsidóság illusztris vezérét. Vasárnap, rövid szenvedés után, 57 éves korában meghalt a felesége. A jótékonyaságáról és bőkezűségéről közismert uriaszony hirtelen történt elhalálozása megveszerte nagy megdöbbenést keletett. Teemtése vasárnap délután zajlott le a viseui zsidóság általános részvétele mellett. Wolf Lébné halálát férje, gyermekei és kiterjedt, előkelő rokonsága gyászolja. A gyászoló család iránt az egész maramuresi zsidóság osztatlan részvétele nyilvánult meg.

A mélységbe zudították Dollfuss szobrát. Bécsből jelentik: A tájérszági Padelgrunban vasárnap készültek leleplezni Dollfuss kancellár szobrát. Az ünnepeket azonban nem sikerült megtartani, mert ismeretlen tettesek a szobrot éjnek idején a hegyről a mélységbe taszították. Szigorú vizsgálat indult a tettesek kézrekerítésére.

Kétezer repülőgépet épít Anglia. Londonból jelentik: Korántsem a háborús vesztély elhárításának bizonyítékai az a jelentés, amelyről londoni lapok számolnak be. A Times szerint ugyanis a légügyi minisztérium 2000 repülőgépet tervét készítette el, amelyeknek 1937 márciusáig kell elkészülniök.

Republikánus jelölt győzött egy részleges amerikai választáson. Newyorkból jelentik: Rhode-Island tartományban tegnap részleges képviselőválasztást tartottak, amelyen a köztársasági jelölt 13.000 szavazattöbbséggel győzött a demokrápárti jelölt felett. Az eredményt republikánus sikernek tekintik, amit az elnök és gazdasági politikája elleni harcuk egyik etappjaként könyvelnek el.

Nemzetközi diákkongresszus Pozsonyban. Prágából jelentik: A nemzetközi diákkongresszus résztvevői Pozsonyba érkeztek a megtekintették a várost. Tiszteletükre a prágai palota tükörtermében fogadás volt, amelyen a polgármester mondott üdvözlő beszédet, amelyre a szövetségi elnök válaszolt. A szlovák szövetség gardenpartyja volt a nap ünnepeinek befejezője.

színház-film művészet

SZINKOR MOZGO MUSORA:

(A leghűvösebb nyári mozgó)

Csütörtöktől: Joseph Schmidt, a világ leghíresebb tenoristájának utolsó, legszenzációsabb filmje: Csillag ragyog az égen. Előadások: 3, 5, 7, 9 órakor. Helyárak: 10 és 17 lej.

Hétfőn: Sylvia Sidney.

Az OPERA MOZGO MUSORA:

Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap: Krisztina királynő. Fősz.: Greta Garbo, John Gilbert. Rendezte: Rouben Mamoulian. A szezon leghatalmasabb alkotása.

EDISON MOZGO MUSORA:

Ez műsor! Világvárosi program: I. Főherceg másza. Operett. Willy Fritsch, Paul Hörbiger, Trude Marlen. II. Halálugrás a szakadékba. Harry Piel. Előadások kezdete: 3, 6, 9-kor. Helyárak: 7 és 10 lej.

A ROYAL MOZGO MUSORA:

Ma, pénteken nagy kettős premier műsor: I. Betyárbeszűlet. A legszenzációsabb premier cowboy sláger. Zane Grey regénye után. Fősz.: Randolph Scott, a világhírű lovas. II. S'iget. Modern szuperfilm. Fősz.: Brigitte Helm, Willy Fritsch-Uj Paramount journal. Előadások kezdete: Betyárbeszűlet: 3.20, 6.20, 9.20, Sziget: 5, 8, 10.30.

MUNKAS-MOZGO MUSORA:

Szombaton 6 és 9, vasárnap 3, 6 és 9 órakor dupla műsor: I. A hármás gyilkos. Kalanddráma. Fősz.: William Powell, II. Kard és kereszt. Az idei évad szenzációja. Fősz.: Don José Moica. Helyárak: 10 és 12 lej.

A ma érvényben levő egyenes adóírtvény

magyar fordítása — dr. Fried — az 1935 április 31-i módosításokkal együtt, jegyzetekkel és összefoglaló magyarázatokkal el látva 75 lej LEPAGE-nál Cluj. Vidékre utánvétellel.

Orvosok, mérnökök, gyárák!

Minden magyar, német, román, stb. folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető Lepagenál Cluj. A lapokat közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagenál Cluj. Közölje, mely szak érdekl.

UJ KELET Legújabb hírek

Ugy Olaszország, mint Abesszinia teljes erővel készül a háborus összecsapásra

Anglia megad minden gazdasági koncessziót Olaszországnak, de nem türi, hogy beleavatkozzék Abesszinia belügyeibe

Augusztus 16-án kezdődik Párizsban a háromhatalmi konferencia

Olaszország bármilyen véráldozat árán is ragaszkodik az Abesszinia feletti protektorátushoz

London, augusztus 8. (Rador.) Jólétsült angol politikai körök azt hiszik, hogy az 1906-os egyezmény aláírójának háromhatalmi konferenciája Párizsban fog összeülni a jövő hét folyamán. Eden angol delegátusnak úgy látszik megbízatása lesz minél nagyobb mértékben kielégíteni az olasz követeléseket gazdasági téren, de tiltakozni fog az olasz kormány minden olyan kísérlete ellen, hogy beleegyen Abesszinia belpolitikájába. Egyidejű jelentés szerint a háromhatalmi konferenciára készülő angol külügyi és gyarmatiügyi szakértőket értekezletre hívták össze. Tegnap Laval fogadta sir George Clark és Pignati di Custozza párizsi angol, illetve olasz nagyköveteket s tárgyalat velük a háromhatalmi értekezlet időpontjáról. E tekintetben a döntést csak akkor fogják nyilvánosságra hozni, ha a kormány már megegyeztek a javasolt időpontban.

Ezzel kapcsolatban a Paris Soir római beavatott helyről azt az értesülést szerezte, hogy az augusztus 16-án Párizsban kezdődő háromhatalmi értekezleten az olasz delegáció annak kifejtésére kap megbízást, hogy feltétlenül módosítani kell Abesszinia államjogi helyzetét s Olaszországnak kell biztosítani a politikai protektorátust. Ez esetben az olasz katonai akció hódítás helyett egyszerű rendfenntartó műveletté minősül, ellenkező esetben katonai hódítás következik, amelyet Olaszország az áldozatokra való tekintet nélkül végre fog hajtani.

Ujabb párizsi jelentések megerősítik, hogy az angol-francia-olasz értekezlet, az abesszin ügyben Párizsban ül össze. Az egyes országokat Eden, Laval és Aloisi fogják képviselni, akiknek szakértők fognak segíteni.

Olasz „jog” és angol „közvélemény”

Róma, augusztus 8. (Rador.) Angliának olaszellenes magatartásával foglalkozva az abesszin kérdést illetően, a Giornale d'Italia kiemeli, hogy ha bizonyos pártok és néhány kormánytag ellene is van Olaszországnak, az angol közvéleményben az olasz jogoknak kedvező áramlat van. (?) A lap hangsúlyozza, hogy az igen nagy elterjedtségnek örvendő Daily Express, Sunday Times és Daily Mail őszinte támogatásban részesítik Olaszországot. Egyébként Rómában olyan hírek vannak, hogy számos külföldi önkéntes számára idegen légiót állítanak fel. Állítólag a newyorki olaszok frontarcos szövetsége közölte az olasz kormánnyal, hogy tagjai szükség esetén rendelkezésére állanak a haderőnek. A londoni lapok jelentéseket közölnek arról, hogy olasz repülőgépek átrepültek szudáni terület felett. Ha hadiállapot állna fenn, ez a semlegesség flagrans megsértése lenne, ami ellen meg kell menni a szükségesé vált rendszabályokat.

London, augusztus 8. Grandi telefonbeszélgetést folytatott Rómával.

Török követet neveztek ki Abessziniába

Addis-Abeba, augusztus 8. (Rador.) A mozgósítás folyamatban van. Az abesszin

hadsereg létszáma 600 ezer ember, akik közül 250 ezret a kormány fegyverzett fel. Becslés szerint 300.000-1 millió puskája van az abesszin haderőknek, továbbá 200 ágyújuk és gépfegyverük, nyolc repülőgépük van, amelyek közül öt a határok mentén, egy pedig a központban táborozik.

Londonból a japán külügyminisztérium hivatalosan közli, hogy Abesszinia és Japán között nem jött létre fegyverszállítási szerződés. A kommünike hangoztatja, hogy

Japánban nincs magánfegyvergyártás s hogy nem történnek szállítások Abessziniába.

Angol hivatalos helyen újra megvitaták az olasz-abessziniai viszálymal kapcsolatos fegyverkivitel tilalom ügyét.

Egyébként Addis-Abeba ma 3000 német gyártmányú gázmaszk érkezett az abesszin fővárosba és további 20 ezer utban van Abesszinia felé.

London, augusztus 8. Törökország követet nevezett ki Abessziniába. Eddig nem volt török követ Addis-Abeában.

Henderson újra összehívta Genf, augusztus 8. (Rador.) Henderson

Eloltották a tüzet a rupeai Lomás fűrészgyárnál

Nem 35 millió, hanem csak négymillió a kár

Brasov, augusztus 8. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap este rövidzárlat következtében kigyulladt a Rupea állomás közelében lévő Lomás fűrészgyár. A tűz a gyár parkett-száritó termében keletkezett, de 10 perc alatt átharapódzott a szomszédos épület tömbre, ahol a gépház és a dinamó-telep van. A tűz lokalizálásához először a falusiak kezdtek hozzá, de kezdetleges felszerelések és a vízihiány meghiúsította a munkálatokat. Az időközben keletkezett szél még hozzájárult a tűz rohamos terje-

déséhez, amely már a gyulékony deszkarakományra is áttért és már-már elérte a gyár főépülettömbjét is. Időközben megérkeztek a brasovi és sighisoarai tűzoltók, akik minden erőfeszítést elkövettek a tűz eloltására, amely most már Rupea állomást és a közeli postaépületet is veszélyezteti.

A lomasi erdészeti telepen keletkezett tüzet ma reggel 7 órakor eloltották. A kár előző hírekkel ellentétben, amelyek 35 millió kárról beszéltek 4 millió lejre tehető.

A semmitőszék össztanácsa revízió alá veszi a legfőbb katonai törvényszék felmentő ítéletét Dumitrescu tábornok ügyében?

A semmitőszék elvi döntésével próbálja a kormány megbélyegezni Dumitrescu tábornokot és jóvátenni a legfőbb hadbírószék felmentő ítéletét

Bucuresti, augusztus 8. Dumitrescu tábornok ügyében újabb komplikációk merültek fel. Az egész országban óriási feltűnést keltett, hogy amikor a hadbírószék oly súlyos

ítéletet hozott a tábornok perében, a legfőbb katonai törvényszék felmentette a vád alól a tábornokot. A felmentő ítélet kinos helyzet elé állította a kormányt és ennek tudható

1935 augusztus 11-én, vasárnap

Irodalmi törvényszék

a „Dor-Chadás” és „Hásomer-Hácáir” nyári táborában (valea Somesului-Rece)

Lion Feuchtwanger: Oppenheim testvérek című regénye felett. A zsűri elnöke: Dr. Hamburg József. Ügyész: Dr. Hermann Dezső. Védő: Dr. Fendrich Ernő. — Külön autóbusszjárat. Részvételi díj 80 lej. Jelentkezés ma estig Cluj, Calea Marechal Foch 63 (Blum Öcsinél). Telefon 3-66.

Mit ír a világ legkomolyabb orvosi folyóirata a Gastro D. kiváló gyógyhatásáról

A „Medizinische Wochenschrift” című világ-hírű bécsi orvosi folyóirat 1935 évfolyamának 6. számában hosszabb értekezés számolt be azokról a rendkívüli eredményekről, amelyeket a nemrég felfedezett, de ma már világhírűvé vált új amerikai gyógyszerrel, a Gastro D.-vel végzett kísérletek folyamán a Pelikangasse 4. szám alatti Childis Spitalban (amely tulajdonképpen a Rockefeller-alapítvány bécsi rákkutató intézete) elérték. A szóbanforgó cikk közlései szerint ebben a világhírű intézetben is megállapították a Gastro D. kiváló gyógyhatását gyomormáj-, epe- és vesebajoknál. A kísérletező orvosok beszámolója szerint a Gastro D. rendkívüli hatásának a titka abban rejlik, hogy olyan dolgot tartalmaz, amely az egész vegetatív idegrendszer rendkívüli hatással van és az egész emberi organizmust szabályozza. A Gastro D. Romániában megrendelhető 130 lej utánvétellel Császár Ernő gyógyszerészől Bucuresti, Calea Victoriei 124.

A leszerelési konferencia elnöke közleményben intézett a konferencia elnökségi tagjainhoz felhívta őket, hogy szeptember elején üljék össze a népszövetségi ülészek tartama alatt. Valószínűleg tartják, hogy a konferencia szeptember 13-án ül össze.

London, augusztus 8. Macdonald átvette a miniszterelnökség vezetését Baldwinól, aki megkezdte szabadságát s már utban van a franciaországi Aix-Ies-Bains felé.

be, hogy Macovescu tábornokot, a legfőbb hadbírószék elnökét rendelkezési állományba helyezte a hadügyminisztérium és a másik két hadbíró is vidékre küldték.

Az állam jogi szakértői tanulmányozták a tárgyat és megállapították, hogy a legfőbb hadbírószék felmentő ítélete megkérdőjelezhető a semmitőszékkel. A jogi eljárás a következő: A kormánynak kell írnia a semmitőszék főügyészéhez, amely magától kérne tárgyalást a törvény érdekében.

A hadügyminiszter már meg is tette ebben az irányban a lépéseket és Viforean semmitőszék főügyész elkészítette a vonatkozó kérvényt. Az ügy a semmitőszék össztanácsa elé került és az első alkalom amikor Romániában ily nagyfontosságú ügy kerül az össztanács elé. De abban az esetben, ha a semmitőszék valóban helytelenül minősítene a legfőbb hadbírószék ítéletét, csak plátói jellegű volna és csak a joggyakorlat megállapítása végett történne, mert a legfőbb hadbírószék ítélete megváltoztathatatlan.

A Tempo értesülése szerint Dumitrescu tábornok benyújtotta kérését a hadsereg kórteléből, amit azonban a felettes hatóságok nem fogadtak el, valószínűleg az ügy részének végleges rendezéséig.

Tavaszig nem lesz kormányválság

Nagyjelentőségű intézkedésekre készül a kormány

Bucuresti, augusztus 8. Inceuley belügyminiszter, Titeanu és Maxim ma este Tatarapolnai birtokára utaznak. Az Adevărul amely ezt a hírt közli, hozzátéti, hogy kormánykörök megkülönböztetett fontossággal tulajdonítanak a találkozásnak. Ugy látszik, hogy a kormány egész sora politikai rendszabályt akar hozni, amelyek nagy po-fognak felkavarni.

Bizonyos politikai jellegű hírekkel kapcsolatban a Lupta szerint hivatalos körök megcáfolják a Tatarescu-kabinet helyzetének aggasztó voltát. Kormánykörök biztosra veszik, hogy a különböző gazdasági és politikai jellegű problémák megoldásra találnak. Közmányutódlás kérdése a jövő tavaszig nem merülhet fel.

FRATEERNITAS Könyv- és Lapidárium-nyomtatás Cluj, Strada Baron L. Pop Telefont: 9-77.

ORIENTURAS

Exemplar postális
példéte in num.
No. 224713/926.

16
Ez
181
264
det
KE
66a
Cik
rta

Toulonban a véres tüntetés

A a ko tu es

Hetvenöt uja

Párizs, augusztus 9. Jellegű megmozdulás ország több ipari kör fontos kikötőjében fellé- nagy izgalomban tartja különböző érdekeltsgü t Nem szenvedhet kétsz mőgött nemcsak a sz kiváltott elégedetlenség, tábor elszánt küzdelme lyek elérkezettnek látja egymással fegyveresen a hatalom birtokáért.

A kormány álláspont rendcsináláson kívül sz szemben még nem tisztázó művészte ezutt látszik s nem lehet tud lenkedő munkássággal a pedig a zavargások mő ságok oldalán felvonul tekkel?

Nem lehet arról sem hogy a bresti és a toul dalmi megmozdulása s van-e a népfront körül pártok politikai akciója elszigetelt jelenségek, kommunista agitáció ro Azt azonban meg le egy a bresti, mint a to a francia forradalmi mentum egynemely jelk tatták s elszántságban, indifferens, tömegeket lendületében tullanültek zavargások méretén.

Egyébként a tegnap igerkező munkátszemetés zavargásokban életét v tisztessége megnyugta folyt le. Az összegyűlt semmilyen kifejezést el hatalmi golyó áldozatá gye és öt gyermeke a ték, míg a menethen arzenál vezetőségének, a turánál kiküldöttel, a parlament tagjainak kő höz vezető négykilomét voltak karhatalmi osztá

Ma reggelre, hivatal Brestben teljesen hely élet. Az általános sztrá ciók nem jártak siker munkásai, valószínűleg szeti minisztérium mő hatása alatt felvették a lenére a tegnap este fok ütközés volt újra Brest a rendfenntartó közege során egy tüntető súlyo mai nap folyamán azon teljesen megszűntek.

Mig Brestben a tegnap étekintve, nagyjában h lom és Joseph Barrère

